

Praha – kreativní město literatury

Publikace jako
součást žádosti pro UNESCO

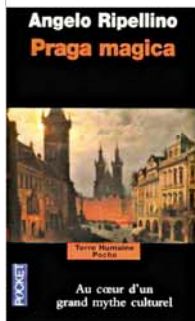
Účel publikace

- Podpořit a doplnit žádost o udělení titulu
- Přístupnou a atraktivní formou
- S důrazem na mezinárodní přesahy
(publikace je určena primárně do zahraničí)
- Propagovat Prahu a pražskou literaturu

Forma

- Obecný shrnující text
- Proloženo citáty, boxy a jinými grafickými prvky
- Fotografie, reprodukce, grafy
- 100 stran, barevný tisk na kvalitním papíře
- Dvě jazykové verze (Č/A) plus resumé

Náhled dvoustrany

IV. Praha inspirativní

Jen několik málo evropských metropolí se může se může Praze rovnat v tom, kolika zahraničním umělcům se stala inspirací. Prozaici všech významných světových literatur se nechávali okouzlit atmosférou města do té míry, že mu věnovali básně, kapitoly i celé knihy. Náboženská a kulturní svobodnost Prahy v pozdním středověku a v době renesance přilákala do města mnoho vědců, umělců, myslitelů i šarlatánů, kteří založili věhlas Prahy jakožto města tvořivého ducha, mnoha vynikajících kulturních děl, městských pověstí a legend a tajemství mystických i magických. Je to město židovského Golema, Johanna Fausta, který se pro poznání upsal ďáblu, bezhlavých rytířů, ohnivých povozů a dalších bezejmenných strašidel. Nikoli náhodou prohlásil **André Breton** ve své pražské přednášce *Surrealistická situace objektu* v roce 1935 Prahu „hlavním městem magie ve staré Evropě“, nikoli náhodou nazval italský básník a esejista **Angelo Maria Ripellino** svou knihu o Praze *Praha Magická* (1972).

ALCHYMISTOVÁ DCERA

Zmínky o Praze a českém království najdeme již u **Shakespeara** a **Chaucera**, jakkoli ani jeden z nich v Praze nikdy nebyl a jak vyvozuje americký bohemista Alfred Thomas, na jejich idealizované představy měli vliv hlavně čeští exulanti v Anglii. Ostatně také první cizinec, kterého Praha inspirovala, pocházel z Anglie - **Elizabeth Jane Westonová** (1581 – 1612) přišla do Prahy se svým otcem, alchymistou Edwardem Kelleyem na pozvání císaře Rudolfa II. I poté, co Kelley u dvora upadl v nemilost, se těšila císařově přízni pro svou vynikající latinskou poezii. Historické události následujících dvou století (tricetiletá válka a násilná rekatolizace českých zemí) příliš nepříliš literární tvorbu a také věhlas Prahy upadal. Avšak již počátkem 19. století si Prahy všimají němečtí romantici v čele s **Goethem** a především **Clemensem Brentanem** (1778 – 1842), který po dvouletém pobytu v českých zemích napsal divadelní hru *Založení Prahy* (1815) inspirovanou českou mytologií.

SURREALISTÉ I CAMUS

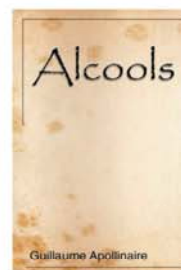
Nejsilnější vliv na evropskou a později i světovou literární tvorbu však Praha získává až ve století dvacátém. Skupina českých avantgardních básníků sdružená kolem časopisu *Moderní revue* sblížují do té doby národnostně orientovanou českou literaturu se současnou evropskou tvorbou. Navazují kontakty především s francouzskými tvůrci, obdivují dekadenty a symbolisty. V roce 1902 přijíždí

do Prahy na dvoudenní návštěvu dvadvacetiletý začínající básník **Guillaume Apollinaire**. I z tak krátkého pobytu si odváží silné zážitky, které nejprve zpracuje v povídce *Pražský chodec* (1910) a pak především ve své nejslavnější básnické sbírce *Alkohol* (1913), kde je pražským impresím věnována dlouhá pasáž ve formálně revoluční básni *Pásmo* (první užití asociativní formy psaní). *Alkohol* vyvolaly po svém českém vydání v roce 1919 obrovské nadšení u mladých českých básníků, kteří se takto shodli s novou generací básníků francouzských. Jejich nejvýraznější postava **André Breton** v roce 1925 ustavuje Surrealistickou skupinu a čeští spisovatelé patří k prvním nefrancouzským surrealismům. Vzájemné styky mezi Francouzi a Čechy jsou velmi čilé a při jedné ze svých návštěv Prahy v roce 1935 Breton neváhá ocenit význam Prahy – její „magické“ minulosti a současného „uměleckého rozkvětu“.

Věhlas Prahy a jejich tvůrců tou dobou již přesahuje evropský kontinent. Mladý chilský básník si v roce 1920 volí jako pseudonym jméno Neruda podle pražského básníka a novináře Jana Nerudy. Pozdější držitel Nobelovy ceny **Pablo Neruda** tak sice učiní spíše náhodou, bez podrobnější znalosti díla svého „vzoru“, nicméně s poezií Jana Nerudy se později seznámí a při jedné ze svých návštěv Prahy položí kytici na Nerudův hrob. V roce 1936 přijíždí do Prahy začínající spisovatel **Albert Camus** a dle jeho tehdejší korespondence někteří badatelé vyvozují, že právě pražské zážitky (mimo jiné byl svědkem vynášení mrtvol z hotelu, kde bydlel) významně ovlivnily pozdější odtahový spisovatelův styl i některé motivy v jeho nejslavnějším románu *Cizinec*.

Druhá světová válka a následné zařazení Československa do socialistického bloku ovládaneho Sovětským svazem nadlouho přerušil kulturní a literární pestrost a inspirativnost Prahy. Teprve v šedesátých letech se kulturní vazby začínají obnovovat. V roce 1964 přijíždí do Prahy významná rakouská básnířka **Ingeborg Bachmannová**, která se vzpamatovává z traumatického rozchodu se švýcarským prozaikem Maxem Frischem, a tato návštěva je důležitá pro její pozdní lyrické

Úvodní slovo

- Primátor
- Ředitel MKP
- Významný pražský literát (Václav Havel)

Kapitola 1 – Rušný literární život

- Statistiky – počty a procentuelní podíl knihkupectví a nakladatelství a jejich produkce, čtenářský průzkum, výše a systém magistrátní podpory, kontext
- Současní autoři spjatí s Prahou a jejími částmi
- Akce – Svět knihy, Festival spisovatelů, Noc s literaturou Forum 2000 ad.
- Kavárny (a hospody) jako tradiční i současná centra setkávání literátů i čtenářů, časopisy včetně internetových
- Literární ceny – historie (80. léta) a současnost
- Plány do budoucna – literární dům pro stipendijní pobyty, literární stezky (+ internetový průvodce), program grantů – město sjednocuje soukromé aktivity

Kapitola 2 - Centrum středoevropské vzdělanosti

- Karlova univerzita
- Illuminované rukopisy (a jejich digitalizace)
- Pražské tiskárny
- Národní knihovna, Městská knihovna
- Školy dnes včetně soukromých,
krátkodobé kursy tvůrčího psaní

Kapitola 3 – Praha rozmanitá

- Cizinci na panovnických dvorech
- Židovská kultura a literatura (hebrejská, česká, německá)
- Pražský kruh
- Franz Kafka
- Rusové (Pražský lingvistický kroužek)
- Expatriates
- Současné etnické vlivy v české literatuře (židovské, romské)

Kapitola 4 – Velcí autoři malého jazyka

- Mácha, Němcová, Neruda
- Jaroslav Hašek
- Karel Čapek
- Seifert, Nezval, Holan
- Bohumil Hrabal
- Milan Kundera
- Václav Havel

Kapitola 5 – Literáti bojují za občanské svobody

- Jan Hus
- Monarchie – Havlíček, Masaryk
- Azyl pro literáty z diktatur (Něm., SSSR)
- 2. světová válka (literáti v odboji)
- 1948 – literáti jako třídní nepřátelé
- Pražské jaro
- Charta 77, samizdat a sametová revoluce
- Současnost, aktivity českého PEN klubu

Kapitola 6 – Praha inspirativní

- První literární zmínky o Praze
- Němečtí romantici, George Eliot
- Apollinaire a surrealisté
- Bachmannová, Celan, Ginsberg
- Ripellinova Praha magická
- Normalizace (Updike, Roth)
- Chabon, Banville, Sebald, Eco